

Roberto
Bolaño

Divocí
detektivové

argo

**R
B**
argo

Divocí detektivové

Roberto
Bolaño

Divocí
detektivové

/román/

argo

Toto dílo vyšlo s podporou Generálního ředitelství knih, archivů a knihoven Ministerstva kultury Španělska.

Esta obra ha sido publicada con la subvención de la Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas del Ministerio de Cultura de España.

This work has been published with the subsidy from the Directorate-general of Books, File and Libraries of the Spanish Ministry of Culture.

Přeložila Anežka Charvátová

Argo, 2009

LOS DETECTIVES SALVAJES

Copyright © 1998 Roberto Bolaño

All rights reserved

Translation © Anežka Charvátová, 2009

Postface © Anežka Charvátová, 2009

ISBN 978-80-257-0168-3 (váz.)

ISBN 978-80-257-2241-1 (e-kniha)

*Carolině Lópezové a Lautaru Bolaňovi,
báječně si podobným*

„Chcete spásu Mexika? Chcete, aby Kristus byl naším králem?“
„Ne.“

MALCOLM LOWRY

I. Mexičané ztracení v Mexiku (1975)

2. listopadu

Byl jsem srdečně vyzván, abych vstoupil do řad žaludečních realistů. Samozřejmě jsem přijal. Žádný iniciační obřad se nekonal. Tím líp.

3. listopadu

Moc nevím, v čem žaludeční realismus spočívá. Je mi sedmnáct let, jmenuju se Juan García Madero, studuju první semestr práv. Nechtěl jsem studovat jenom práva bez literatury, ale strýc na tom trval, a já nakonec ustoupil. Jsem sirotek. Stanu se advokátem. To jsem řekl strýci a tetě a pak jsem se zavřel do svého pokoje a probrečel celou noc. Nebo přinejmenším velkou část. Pak jsem zdánlivě smířeně nastoupil na staroslavnou právnickou fakultu, ale za pár měsíců jsem se zapsal do básnického semináře Julia Césara Álama na filozofické fakultě, a tak jsem se seznámil s žaludečními realisty neboli žaludnými či záludnými realisty, reálnými žaludy, bludnými realisty nebo taky bludrealisty, jak si rádi říkají. Než jsme se seznámili, byl jsem na semináři čtyřikrát a nikdy se nic nedělo, lépe řečeno se ve skutečnosti vlastně dělo, četli jsme básně a Álamo je podle okamžité nálady vychvaloval nebo cupoval; někdo něco přečetl, Álamo to zkritizoval, další přečetl jiný kousek, Álamo zkritizoval, zase přednes, Álamova kritika. Občas to Álama znudilo a požádal nás (kdo jsme právě nečetli), abychom také provedli kritiku, tak jsme kritizovali sami a Álamo si četl noviny.

Tahle metoda se hodila k tomu, aby se nikdo s nikým nespřátelil nebo aby se přátelství živilo chorobnou záští.

Na druhou stranu nemůžu říct, že by byl Álamo dobrý kritik, i když vždycky o kritice mluvil. Teď si myslím, že jen tak žvanil. Věděl, co je to perifráze, ne moc dobře, ale věděl to. Ale už nevěděl, co je to pentametr (což, jak každý ví, je v klasické metrice pětistopý verš), ani co je to alkajský verš (což je druh hendekasyllabu podobně jako falécký verš), ba ani co je to tetrastich (čtyřveršová sloka). Jak vím, že to nevěděl? Protože hned na prvním semináři jsem udělal tu chybu, že jsem se ho na to zeptal. Nevím, co mě to napadlo. Jediný

mexický básník, který zná tyhle věci z hlavy, je Octavio Paz (náš velký nepřítel), zbytek nemá šajn, to mi aspoň řekl Odysseus Lima chvíli potom, co jsem se přidal k řadám žaludečních realistů a byl přátelsky přijat. Ptát se na takové věci Álamo bylo důkazem, že nemám žádný takt, jak jsem brzy zjistil. Nejdřív jsem si myslel, že úsměv, kterým mě obdařil, je obdivný. Pak jsem si uvědomil, že je spíš pohrdavý. Mexičtí básníci (a předpokládám, že básníci všeobecně) nesnášejí, když jim někdo připomene jejich nevědomost. Ale já jsem se nevzdal, a když mi na mém druhém semináři rozcupoval pár básní, zeptal jsem se ho, jestli ví, co je to *rispet*. Álamo si myslel, že ho žádám o *respekt* ke své poezii, a pustil se do žvanění o objektivní kritice (pro změnu), což je minové pole, jímž si musí projít každý mladý básník atd., ale já mu skočil do řeči, vysvětlil jsem mu, že nikdy ve svém krátkém životě jsem nikoho nežádal o úctu ke své ubohé tvorbě, a stejnou otázku jsem položil znovu, ovšem tentokrát jsem se snažil co nejzřetelněji vyslovovat.

„Neštví mě s takovými zhovadilostmi, Garcío Madero,“ řekl Álamo.

„Tak *rispet*, vážený pane profesore, je druh lyrické básně, přesněji řečeno milostné básně, podobný *strambottu*, má šest nebo osm jedenáctislabičných veršů, první čtyřverší se rýmuje střídavě *abab*, další pak sdruženě *cc dd*. Například...“ a už jsem se chystal dát mu pár příkladů, ale Álamo vyskočil a ukončil debatu. Na to, co se dělo potom, si vzpomínám jen mlhavě (ačkoli mám dobrou paměť): vybavuju si Álamův smích a smích čtyř pěti spolužáků, možná se smáli nějakému vtipu na můj úkor.

Jiný na mém místě by už do semináře nevkročil, ale já jsem navzdory nešťastným vzpomínkám (nebo navzdory tomu, že jsem na věc zapomněl, což bylo v daném případě stejně nešťastné, jako kdybych vzpomínky nějak mnemotechnicky udržel v hlavě, nebo ještě víc) za týden opět seděl na svém místě, přesný jako vždy.

Myslím, že jsem se vrátil řízením osudu. Byla to moje pátá účast na Álamově semináři (ale mohla být i osmá nebo devátá, v poslední době jsem si všiml, že čas se zcela svévolně smršťuje či natahuje) a ve vzduchu viselo napětí, střídavý proud tragédie, jehož příčinu si nikdo nedokázal vysvětlit. Tak především jsme tam byli všichni, všech sedm básnických učňů, kteří jsme se na začátku zapsali, což se na předchozích setkáních nikdy nestalo. A potom: byli jsme nervózní. Sám Álamo, obvykle tak klidný, nebyl ve své kůži. Na chvíli mě napadlo, že se třeba něco stalo na univerzitě, přestřelka v kampusu, která

se ke mně nedonesla, překvapivá stávka, vražda děkana fakulty, únos nějakého profesora z filozofické nebo něco podobného. Ale nic takového se nestalo a po pravdě řečeno nikdo neměl důvod být nervózní. Přinejmenším objektivně neměl nikdo důvod. Ale poezie (opravdová poezie) už je taková: dá se tušit, cítí se ve vzduchu, jako prý některá citlivá zvířata předem vytuší zemětřesení. (Takovými zvířaty jsou hadi, červi, krysy a někteří ptáci.) To, co se posléze stalo, bylo překotné, ale s příchutí čehosi, co bych se nebál nazvat zázrakem, i když mě možná někdo obviní z kýčarství. Přišli dva bludrealističtí básníci a Álamo nám je se skřípěním zubů představil, ačkoli osobně se znal jen s jedním z nich, druhého znal pouze z doslechu nebo mu bylo jeho jméno povědomé nebo mu o něm někdo vyprávěl, ale stejně nám ho představil taky.

Nevím, co tam ti dva hledali. Jejich návštěva zjevně působila bojovně, i když měla i lehký propagační či náborový přídech. Ze začátku se drželi žaludeční realisté zpátky a mlčeli. Álamo zaujal diplomatický, lehce ironický vyčkávací postoj, ale postupně se vzhledem k nesmělosti hostů víc a víc odvažoval a za půl hodiny už vypadal seminář jako vřdycky. A v tu chvíli se strhla vřava. Záludní realisté zpochybnili Álamův kritický systém; ten zase nařkl žaludeční realisty z laciného surrealismu a falešného marxismu, v čemž ho podpořili všichni účastníci semináře, tedy všichni kromě jednoho štíhlounkého kluka, který si s sebou všude nosil knížku Lewise Carrolla a téměř nikdy nemluvil, a mne, kterého ta všeobecná loajalita upřímně udivila, protože ti, co Álama tak zapáleně podporovali, od něho dosud stoicky přijímali samé nelítostné kritiky, a teď se najednou (k mému překvapení) projevíli jako jeho nejvěrnější obhájci. V tu chvíli jsem se odhodlal přijít se svou troškou do mlýna a obvinil jsem Álama, že nemá tušení, co je to *rispet*; bludrealisté bohorovně přiznali, že taky nevědí, co to je, ale moje poznámka se jim zdála případná a také se v tom smyslu vyjádřili; jeden z nich se mě zeptal, kolik je mi let, já řekl, že sedmnáct, a pokusil jsem se ještě jednou vysvětlit, co je to *rispet*; Álamo byl rudý vzteky; účastníci semináře mě obvinili z pedantství (jeden řekl, že jsem akademik); žaludeční realisté mě hájili; jak už jsem byl v ráži, zeptal jsem se Álama a spolužáků všeobecně, jestli si aspoň pamatují, co je to alkajský verš a tetrastich. Odpovědět mi neuměl nikdo.

Hádka oproti mému očekávání neskončila všeobecnou rvačkou. Musím přiznat, že by mě to nadchlo. Jeden z účastníků semináře sice Odysseu Limovi slíbil, že mu někdy rozbije hubu, ale nakonec k ničemu nedošlo, chci říct k žádnému násilí, i když já jsem na výhrůžku (která, opakuji, nebyla

namířena proti mně) reagoval tím, že jsem vyzyvateli k dispozici kdekoli na kampusu v den a hodinu, které si zvolí.

Závěr večera mě překvapil. Álamo vyzval Odyssea Limu, aby přečetl nějakou svou báseň. Ten se nedal prosit a vytáhl z kapsy u bundy pár špinavých zmačkaných papírů. Hrůza, pomyslel jsem si, ten blázen sám leze vlkovi do chřtánu. Myslím, že jsem dokonce zavřel oči, jak jsem se za něho styděl. Některé chvíle jsou vhodné pro recitaci poezie, jiné spíš pro box. Podle mě se teď hodil víc ten box. Zavřel jsem oči, jak už jsem říkal, a slyšel, jak si Lima odkašlává. Slyšel jsem, jak se rozhostilo trochu rozpačité ticho (pokud je možné slyšet ticho, o čemž pochybuji). A nakonec jsem uslyšel hlas čtoucí nejlepší báseň, s jakou jsem se kdy setkal. Pak vstal Arturo Belano a řekl, že hledají básníky, kteří by měli chuť přispívat do časopisu, co chtějí vydávat žaludeční realisté. Všichni by se rádi přihlásili, ale po té hádce cítili máslo na hlavě a nikdo ani nepípнул. Když seminář skončil (později než obvykle), šel jsem s nimi na stanici autobusu. Bylo moc pozdě. Žádné autobusy už nejezdily, tak jsme se rozhodli dojet společně taxíkem na bulvár Paseo de la Reforma a odtamtud jsme došli do jednoho baru v Bucareliho ulici, kde jsme zůstali sedět do pozdních hodin a bavili jsme se o poezii.

Moc jasných informací jsem z nich nedostal. Jméno skupiny mysleli částečně jako vtip a částečně úplně vážně. Před mnoha lety prý snad existovala nějaká mexická avantgardní skupina, říkali si také žaludeční realisté, ale nevím, jestli to byli spisovatelé, malíři, novináři nebo revolucionáři. Působili, což taky nevím moc přesně, někdy ve dvacátých či třicátých letech. Samozřejmě jsem o takové skupině nikdy neslyšel, ale za to může moje nevědomost ve věcech literatury (všechny knihy na světě čekají, až si je přečtu). Podle Artura Belana se bludrealisti ztratili někde v poušti v Sonoře. Pak se zmínili o jakési Cesáreji Tinajerové nebo snad Tinajové, nevzpomínám si, myslím, že jsem se právě hádal s číšníkem kvůli pár lahvím piva, a mluvili o Lautréamontových básních, že něco v těch básních souvisí s touhle Tinajerovou, a pak Lima učinil tajemné prohlášení. Pole něho se současní bludrealisté ubírají nazpátek. Jak nazpátek? zeptal jsem se.

„Jdou pozpátku, dívají se na určitý bod, ale vzdalují se od něho, přímou čarou do neznáma.“

Řekl jsem, že takhle chodit mi připadá bezvadné, i když ve skutečnosti jsem nic nepochopil. Když si to člověk promyslí, je to nejhorší způsob, jak se dá chodit.

Později dorazili další básníci, někteří také záludní realisté, jiní ne, a král už přerostl meze. Na chvíli jsem si pomyslel, že Belano a Lima na mě zapomněli, protože museli žvanit s každým podivínským kašparem, co přišel k našemu stolu, ale když začínalo svítat, zeptali se mě, jestli bych se chtěl přidat k partě. Neřekli „skupině“ ani „hnutí“, řekli partě, a to se mi líbilo. Samozřejmě jsem odpověděl, že chci. Bylo to úplně prosté. Jeden z nich, Belano, mi stiskl ruku a řekl, že už jsem jejich, a pak jsme si všichni zazpívali jednu rančerskou písničku. To bylo všechno. V písničce se zpívalo o vesnicích ztracených na severu a očích jedné ženy. Než jsem se odešel na ulici vyzvracet, zeptal jsem se, jestli to mají být oči Cesáreje Tinajerové. Belano a Lima se na mě podívali a řekli, že já jsem bezpochyby žaludeční realista a že společně změníme latinskoamerickou poezii. V šest ráno jsem nasedl do dalšího taxíku, tentokrát sám, a nechal jsem se odvézt do čtvrti Lindavista, kde bydlím. Dnes jsem na univerzitu nešel. Strávil jsem celý den zavřený v pokoji a psal básně.

4. listopadu

Vrátil jsem se do baru v Bucareliho ulici, ale žaludeční realisté se tam neobjevili. Čekání jsem si vyplnil čtením a psaním. Štamgasti baru, skupina mlčenlivých a spíš šibeničních opilců, ze mě nespouštěli oči.

Výsledek pěti hodin čekání: čtyři piva, čtyři tequily, porce zapékaných tortil, které jsem nedojedl (byly napůl plesnivé), přečtení celé poslední sbírky Álammových básní (kterou jsem si s sebou vzal schválně, abych se mu s novými přáteli vysmál), sedm textů napsaných na způsob Odyssea Limy (první o tortilách páchnoucích rakví, druhý o univerzitě, kterou jsem si představoval zničenou, třetí o univerzitě, kde jsem běhal nahý v davu zombíků, čtvrtý o luně v hlavním městě Mexiku, pátý o mrtvém zpěvákovi, šestý o tajné společnosti žijící ve stokách pod Chapultepekem a sedmý o ztracené knížce a o přátelství), nebo spíš na způsob jediné básně, kterou od Limy znám a kterou jsem nečetl, nýbrž jen vyslechl, a tělesný i duševní pocit samoty.

Pár opilců se do mě začalo navážet, ale ačkoliv jsem mladý, dokážu se každému postavit. Jedna servírka (jmenuje se Brígida, jak jsem se dozvěděl, říkala, že si na mě pamatuje, jak jsem tam byl s Belanem a s Limou) mě pohladila po

vlasech. Pohlazení bylo jakoby mimovolné, když šla kolem obsloužit jiný stůl. Pak si ke mně na chvíli sedla a tvrdila, že mám moc dlouhé vlasy. Byla sympatická, ale raději jsem nereagoval. Ve tři ráno jsem se vrátil domů. Žaludeční realisté se neobjevili. To už je nikdy neuvidím?

5. listopadu

Beze zpráv o nových kamarádech. Už dva dny jsem nebyl na fakultě. Ani se nehodlám vracet na Álamův seminář. Dnes odpoledne jsem zase zabrousil na Veracruzskou křižovatku (tak se jmenuje bar v Bucareliho ulici), ale po záladných realistech ani stopy. Je zvláštní, jak se takovýhle podnik mění podle toho, jestli tam jde člověk odpoledne, večer, nebo dokonce ráno. Kdekdo by si pomyslel, že to jsou úplně jiné bary. Takhle odpoledne působil lokál ještě upatlaněji, než jaký skutečně je. Šibeniční noční hosté ho návštěvou ještě nepoctili, zákazníci jsou jaksi letmější, průsvitnější, taky mírumilovnější. Tři kancelářské krysy, nejspíš státní úředníci, úplně nadrátovaní, prodavač želvích vajec s prázdným košíkem, dva středoškoláci, pán s šedými vlasy pojdající u stolu plněné kukuřičné placky. I servírky jsou jiné. Ty tři dnešní jsem neznal, třebaže jedna z nich za mnou přišla a zničehonic mi řekla: ty jsi určitě ten básník. To prohlášení mě přivedlo do rozpaků, ale musím uznat, že mi i polichotilo.

„Ano, slečno, jsem básník, ale jak to víte?“

„Vyprávěla mi o tobě Brígida.“

Servírka Brígida!

„A co vám řekla?“ zeptal jsem se, ještě jsem si jí netroufal tykat.

„No že píšeš moc hezký básničky.“

„To přece nemůže vědět. Nikdy jsem jí nic svého nepřečetl,“ řekl jsem a trochu se začervenal, ale byl jsem čím dál spokojenější, kudy se náš rozhovor ubírá. Taky jsem si pomyslel, že Brígida některé moje verše číst *mohla*: nahýbala se mi přes rameno! A to už se mi tolik nelíbilo.

Servírka (jménem Rosario) se mě zeptala, jestli bych pro ni něco neudělal. Měl bych odpovědět „přijde na to“, jak mě učil (do zblbnutí) strýc, ale já už jsem takový, že jsem řekl: jasně, o co jde.

„Chtěla bych, abys pro mě napsal básničku,“ řekla.

„To je hotová věc. V nejbližších dnech ti ji napíšu,“ řekl jsem a poprvé jí zatykal, a jak jsem se rozjel, rovnou jsem ji požádal o další tequilu.

„Na tuhle skleničku tě zvu já,“ řekla. „Ale tu básničku mi napiš hned.“

Pokusil jsem se jí vysvětlit, že taková básnička se nenapíše jen tak.

„Nač takový spěch?“

Vysvětlila mi to dost mlhavě; prý učinila nějaký slib Panně Marii Guadalupe, nějak to souviselo se zdravím kohosi, nějakého velmi milovaného a bolestně postrádaného příbuzného, který zmizel a už se neobjevil. Ale co s tím má co dělat básnička? Na chvíli mě napadlo, že jsem moc pil, už dlouho jsem nejedl a alkohol a hlad mi zamlžují skutečnost. Ale pak jsem si pomyslel, že to nebude tak horké. Jedním z předpokladů psaní poezie, které hlásal bludný realismus, pokud si dobře vzpomínám (i když po pravdě řečeno ruku do ohně bych za to nedal), bylo právě tohle, přechodně se odpoutat od jistého druhu skutečnosti. Ať tak či onak, jisté je, že v tu hodinu sedělo v baru málo hostů, a proto za chvíli přišly k mému stolu i další dvě servírky a teď jsem se nacházel obklopený ženami ve zdánlivě nevinné (skutečně nevinné) situaci, která by se však nějakému neinformovanému divákovi, třeba policistovi, taková možná nezdála: sedící student, kolem něho stojí tři ženy, jedna se dotýká pravým bokem jeho levého ramene a paže, další dvě se tisknou stehny na kraj stolu (ten na nich určitě udělá rýhu) a vedou spolu nevinný literární rozhovor; výjev však může ode dveří působit jako cokoli jiného. Například: kuplíř klábosící se svými holkami. Nebo taky: vilný student, který odolává svodům.

Rozhodl jsem se, že to rázně ukončím. Jakž takž jsem se zvedl, zaplatil jsem, dal vyřídit srdečný pozdrav Brígidě a vypoťácel se ven. Na ulici mě na pár vteřin oslepilo slunce.

6. listopadu

Ani dnes jsem na fakultu nešel. Vstal jsem brzy, nasedl do autobusu na univerzitu, ale vystoupil jsem dřív a strávil většinu dopoledne bloumáním po centru. Nejdřív jsem šel do Sklepního knihkupectví a koupil si knížku od Pierra Louyse, pak jsem přešel Juárezovu, koupil si šunkový sendvič a šel jsem si číst a jíst na lavičku v aleji Alameda. Louysův příběh, ale hlavně ilustrace mi zvedly